

4. Talouskasvun mittaaminen

4.1 Yleiset mittarit

- **Bruttokansantuote BKT:** kansantaloudessa tietyssä aikana (vuosi tai kvartaali) tuotettujen hyödykkeiden (tavarat, palvelut) arvo per väkiluku
- **Kokonaistarjonta:** BKT + ulkomailta tuodut hyödykkeet
- **Kokonaiskysyntä:** kulutus + investoinnit + vienti
 - Huom. Kulutus ja investoinnit jakautuvat yksityiseen ja julkiseen

4.2 Bruttokansantuote

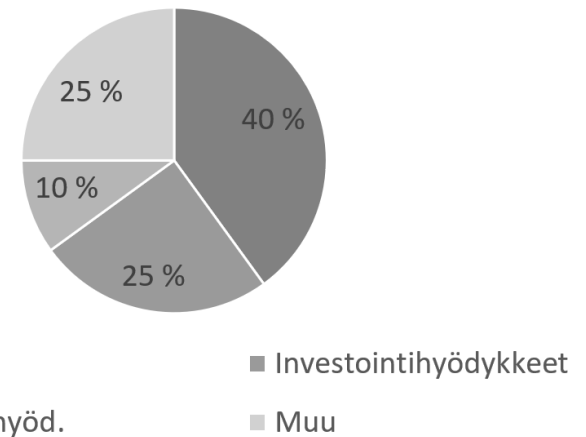
- Kuvaa **talouden tuotantoa ja tuloja** ja näiden tarjoamia **kulutusmahdollisuuksia**
 - vakaa kasvu 2-3 % ja nopeasti teollistuneissa 10 %
- Mittaa **kussakin vaiheessa syntyvää arvonlisäystä**, hyödykkeen arvosta vähennetään välituoteostot
- **Ei-markkinahintaa omaavat** hyödykkeet (esim. julkiset palvelut) lisätään **tuotantokustannusten perusteella**
- BKT = kansantulo = kansantaloudessa syntyvien tulojen summa

- BKT:n taloudellisia ongelmia:
 - **harmaata taloutta ja verotonta työtä** (esim. palkaton kotitaloustyö) ei huomioida
 - **reaalipääoman** (laitteet, autot) **kulumista** ei huomioida
- BKT:n aineettomia ongelmia:
 - tulojen **jakautumista** kotitalouksien kesken ei huomioida
 - **ympäristön aineeton arvo** ei ilmene BKT:ssa
 - **elämänlaatua** ei huomioida
- **Vaihtoehtoisia mittareita**, jotka täydentävät BKT:ta
 - **GPI** (Genuine Progress Indicator) huomioi kotitaloustyön arvon, luonnon saastumisen ja rikollisuuden vaikutuksen
 - **HDI** (Human Development Index, YK) huomioi
 - tuotannon ja talouden
 - inhimilliset edellytykset (elinikä, koulutus)

4.3 Tuonti täydentää kotimarkkinoita

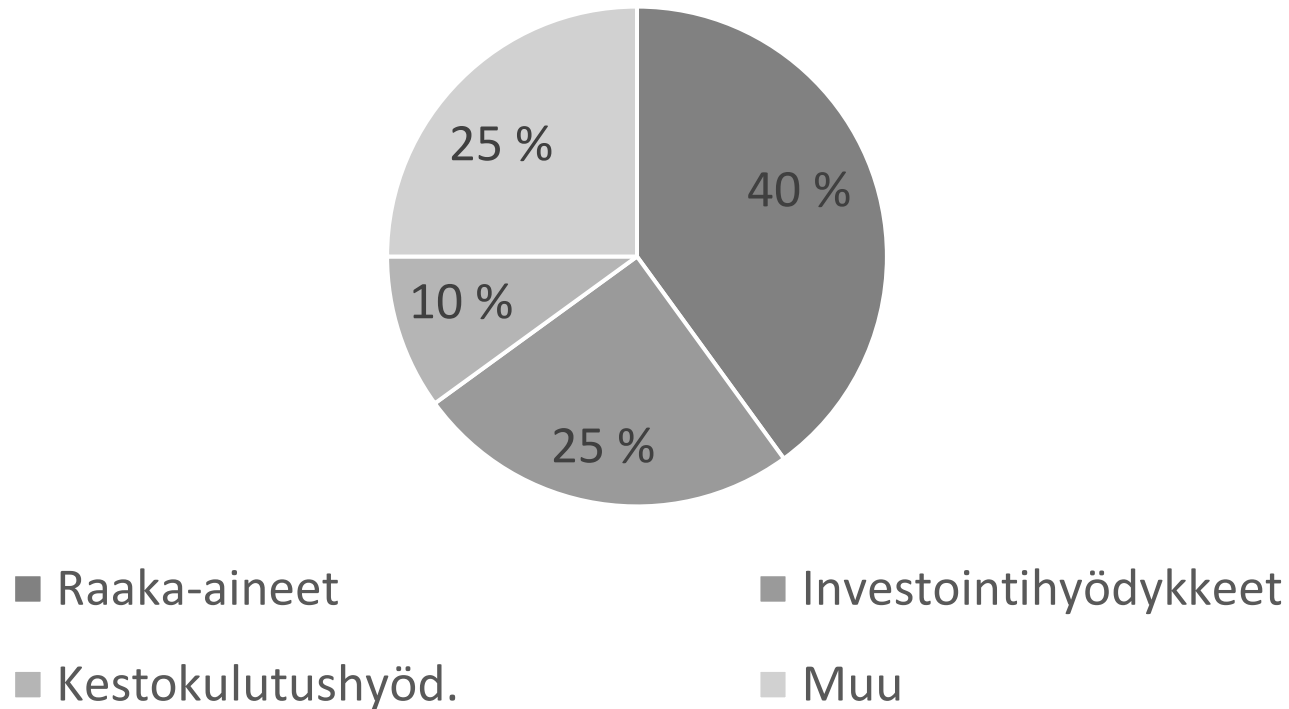
- Suomen tuonnista n. 60 % on EU:sta ja muita tuontimaita ovat USA, Venäjä ja Japani
- Ei ole tarkoituksenmukaista **valmistaa kaikkea itse**
 - vauraissa maissa on **tuotantopääomaa**, kehitysmaissa taas **työvoimaa** ja vaihtelevasti **luonnonvaroja**
- Tuontia voidaan säännellä
 - protektionismi eli kansallisen tuotannon suojele tuontirajoituksin ja –maksuin
 - EU:n perusvapaudet, sääntely ja vapaat sisämarkkinat rajoittavat jäsenmaan sääntelymahdollisuuksia.

Tuonti Suomeen



KUVIO. Tuonti Suomeen

Tuonti Suomeen



4.4 Vienti luo vaurautta

- Vienti on **sidoksissa talouskasvuun**
 - laajentaa yritysten markkinoita pienistä kotimarkkinoista
 - kansainvälistää **pääomamarkkinoita**
 - mahdollistaa **tuotannon lisäämisen ja erikoistumisen**
 - vientiyritysten työntekijöiden palvelujen lisääntyvä käyttö Suomessa luo taloudellista toimeliaisuutta
- Trendinä ulkomaankaupan erikoistuminen etenkin korkean elintason maissa
 - tuo talouteen lisää kysyntää – kysyntä on välttämätöntä **tuonnin maksamiseksi**

- **ristikkäiskaupassa** saman alan yritykset käyvät ulkomaankauppaa tuotteilla, jotka hyödyttävät niiden omaa tuotantoa ja sen kehittämistä
- Suomen tärkeimmät ja merkittävimmät vienti-
 - **alat** ovat metalli-, puu- ja paperiteollisuus ja investointihyödykkeet
 - **kohteet** ovat Saksa (12 %), Ruotsi (11 %) ja Venäjä (8 %)
- Hyvät vientituotteet ovat pitkälle jalostettuja

4.5 Kulutus on suuri kysynnän osa

- Yksityisten kulutusmenot vaikuttavat talouteen ja työllisyyteen eniten (=kotitalouksien kulutusmenot)
 - kotitalouksien saamat tulot ja näiden kulutus
 - kulutusmenot ovat vakain erä, noususuhdanteessa kestokulutushyödykkeiden myynti nousee
- Elintason noustessa elintarvikkeiden käytetään vähemmän rahaa
- Kulutus vaihtelee vähäisesti, ulkomaankaupan ja investointien vaihtelu puolestaan jyrkkää

4.6 Investoinnit luovat tuotantoa

- Suomen **investointirakenne**
 - I Kone- ja laitehankinnat
 - II Rakennushankinnat
 - asuinrakennukset
 - liike- ja toimistorakennus
 - maa- ja vesirakentaminen
 - III Muut kiinteät investoinnit (maantiet, sillat)
- Ei enää koneita ja laitteita, vaan myös **aineettomia investointeja tuotekehitykseen**
 - suurempi osa teollisuuden investoinneista **suuntautuu ulkomaille, markkinoiden lähelle**

- Investoinnit kansantaloudessa
 - Investointiaste: investointeihin käytetyt varat per BKT
 - ”Kuinka suuri osa kotimaisesta tuotannosta käytetään uuden tuotantokapasiteetin hankintaan?”
 - Suomessa II MS jälkeen korkea investointiaste ja tehostunut 1990-luvun jälkipuolelta: harkitut ja laadukkaat investoinnit kasvattavat vientiä
- **Taloukasvu** edellyttää järkeviä investointeja
 1. Investointien avulla otetaan uutta **tekniikkaa** käyttöön
 2. Valmistetaan **uusia tuotteita tai nykyisiä tuotteita** tehokkaammin, nopeammin tai edullisemmin, jolloin **tuottavuus kasvaa**
 3. Talouden **kasvu** on ollut nopeinta hyödynnettäessä uutta tekniikkaa, johon **on investoitu**